

Deo I

Ono što svi misle da već znate o Windowsu 7

The 5th Wave

By Rich Tennant

„Mnogo smo se bolje pripremili za prelazak na noviju verziju nego ranije. Korisnicima smo organizovali dodatnu obuku, dajemo im bolje uputstvo za rad, kao i dozu sedativa.“

U ovom delu...

Većina ljudi je prinuđena da koristi Windows 7, jer nije imala mnogo izbora. Njihovi novi računari verovatno već imaju instaliran Windows 7. Ili su možda već svi u kancelariji, osim šefa koji i nema računar, prešli na Windows 7, pa sada moraju da nauče da rade u tom operativnom sistemu. Ili ih je možda Microsoftov snažan marketinški nastup ubedio da pređu na novu verziju.

Šta god da je u pitanju, u ovom delu dajem kratak pregled osnovnih elemenata Windowsa 7 i opis svih onih zbunjujućih reči kao što su prevlačenje mišem, isecanje i prenošenje, i rad s paletama alatki koje nestaju.

Objašnjena su poboljšanja Windowsa 7 u odnosu na prethodne verzije Windowsa, ali i njegove slabe tačke.

Poglavlje 1

Šta je Windows 7?

U ovom poglavlju

Upoznajte Windows 7

Upoznajte nove mogućnosti Windowsa 7

Kako Windows 7 utiče na vaše stare programe

Da li je vaš računar dovoljno snažan da može da podrži Windows 7

Koja vam je verzija Windowsa 7 potrebna

Verovatno ste već čuli za Windows: polja, prozore i kursor koji vas dočekuju kada uključite računar. Dok čitate ovu knjigu, milioni ljudi širom sveta lome glavu s time. Gotovo svaki novi PC koji se danas prodaje ima prethodno instaliranu verziju Windowsa – ovaj operativni sistem vas veselo dočekuje kada prvi put uključite računar.

Čitajući ovo poglavlje, razumećete zašto Windows stanuje u vašem računaru i upoznaćete se s najnovijom verzijom Microsoft Windowsa, nazvanom *Windows 7*. Objašnjavam po čemu se Windows 7 razlikuje od prethodnih verzija Windowsa, treba li da pređete na novu verziju, i kako će vaš stari, dobar PC podneti prelazak na Windows 7.

Šta je Windows 7 i zašto ga koristite?

Kompanija Microsoft je napravila i prodaje Windows, ali on nije običan program u kome pišete pismene zadatke ili ljutita elektronska pisma kompanijama od kojih ste naručili proizvode pouzećem. Ne, Windows je *operativni sistem*, što znači da on upravlja vašim računarom i nadgleda njegov rad. Postoji već više od 20 godina, a najnovija, izvrsna verzija jeste *Windows 7* (slika 1-1).

Windows je dobio ime po svim tim malim, simpatičnim prozorima (engl. *windows*) na vašem ekranu. Svaki prozor prikazuje neke informacije: sliku, tekući program ili zagonetno tehničko upozorenje. Na ekran možete smestiti nekoliko prozora istovremeno i prelaziti iz jednog u drugi, radeći u različitim programima. Isto tako, možete uvećati prozor tako da obuhvati čitav ekran.

Slika 1-1:
Windows 7, najnovija verzija Microsoftovog Windowsa, već je instaliran na većini novih PC računara.

Kao stroga majka koja pištaljkom poziva decu za sto, Windows upravlja svakim prozorom i delom vašeg računara. Kada isključujete računar, na ekranu se pojavljuje Windows i nadgleda rad tekućih programa. Tokom ove akcije, Windows omogućava da sve protekne glatko, pa čak i ako programi, poput nemirne dece, počnu da se gađaju hranom.

Uz to što upravlja i šefuje vašim programima, Windows 7 ima i obilje besplatnih programa. Iako vaš računar može raditi i bez njih, nije loše imati ih. Ti programi omogućavaju da radite različite stvari – pišete i štampate pisma, prelistavate stranice na Internetu, puštate muziku, pa čak i da napravite prezentaciju slajdova od snimaka sa letovanja i narežete je na DVD – automatski.

A zašto koristite Windows 7? Ako ste kao većina ljudi, niste imali mnogo izbora. Gotovo svaki računar koji se prodaje od 22. oktobra 2009. godine, ima instaliran operativni sistem Windows 7. Mali broj ljudi je izbegao Windows kupivši Apple računare (to su oni lepi, ali skupi računari). Ipak, verovatnije je da vi koristite Windows – kao i vaše komšije, vaš šef, vaša deca u školi i milioni drugih ljudi širom sveta.

- ✓ Zaposlenima u kompaniji Microsoft trebalo je mnogo truda (i nekoliko godina rada) da naprave Windows 7, najbezbedniju verziju Windowsa do sada. (Pitajte ljude koji su prešli sa starijih verzija da li je Windows 7 najbezbedniji.)
- ✓ Windows omogućava da nekoliko ljudi koristi isti računar (naravno, ne istovremeno). Svaka osoba dobija sopstveni korisnički nalog. Kada se pokrene Windows, na početnom ekranu se pojavljuju imena korisnika. Čim pritisnu svoje ime, mogu videti *sopstveni* rad – onakav kakvog su ga ostavili. Windows 7 ima upravljačke elemente za roditelje koji žele da svojoj deci ograniče korišćenje računara, i spreče pristupanje određenim programima.

- ✓ Windows sadrži nov program za izradu rezervnih kopija koji olakšava ono što bi trebalo stalno da radite, a to je da pravite rezervne kopije važnih datoteka svake večeri. Detalje o tome pročitajte u poglavlju 12.
- ✓ Nov, moćan program za pretraživanje i sistem biblioteka u Windowsu 7 omogućavaju da slobodno zaboravite lokaciju na kojoj ste smestili datoteke u svom računaru. Kad treba da nađete izgublenu datoteku, samo pritisnite meni Start i navedite šta tražena datoteka sadrži: nekoliko reči iz dokumenta, ime grupe koja izvodi traženu pesmu, ili čak godinu kada su objavljeni vaši omiljeni džez albumi.

Treba li da pređem na Windows 7

Microsoft se nada da će svi odmah preći na Windows 7. Budući da kupci novih PC računara već dobijaju instaliran Windows 7, Microsoft cilja druge dve grupe korisnika: one koji rade u Windowsu XP i one koji rade u Visti.

U naredna dva odeljka navodim šta Windows 7 nudi korisnicima Windows Viste, kao i onim koji se još uvek drže Windowsa XP.

Reklame su jedno, a funkcije drugo

Microsoft reklamira Windows kao korisnog pomagača u velikom računarskom svetu, koji uvek ima na umu vaše interese, ali to nije baš uvek tačno. Windows uvek ima na umu interese *Microsofta*. To ćete shvatiti istog trenutka kada vam bude trebala pomoć oko funkcionisanja Windowsa, te ih budete pozvali telefonom. Cena poziva iznosi više od 50 dolara.

Microsoft takođe koristi Windows da reklamira svoje proizvode i usluge. Prime-

ra radi, oblast Favorites u Internet Exploreru, u koju smeštate svoje omiljene Web destinacije, krcata je Microsoftovim Web lokacijama.

Jednostavno rečeno, Windows ne samo da upravlja vašim računarom, već služi i kao ogromna reklamna alatka za Microsoftove proizvode i usluge. Stoga, Microsoftove ugrađene reklamne alatke uzmite s dozom opreza.

Zašto će se Windows 7 svideti korisnicima Windows Viste

Korisnici Viste će se oduševiti Windowsom 7, a mnogi od njih će novi operativni sistem nazvati „ono što je Windows Vista trebalo da bude“. Svakako da Windows 7 nije savršen, ali je dobrodošlo olakšanje za korisnike Windows Viste. Evo zašto:

- ✓ **Jednostavan prelazak na novu verziju operativnog sistema:** Kao nadoknada za raznorazne patnje s Vistom, na Windows 7 prelazite vrlo lako – samo ubacite DVD za prelazak s prethodnih verzija na Windows 7. Vaši programi, štampač i skoro sve što je radilo u Windows Visti funkcionirše sasvim dobro u Windowsu 7. Korisnike Windowsa XP čeka daleko teži zadatak: oni će morati da obrišu čvrsti disk i instaliraju Windows 7 od početka.
- ✓ **Nema više onih dosadnih ekrana:** Lako je moguće da je najčešće naglas proklinjana funkcija Windows Viste bio program User Account Control (UAC) jer je stalno prikazivao prozore s pitanjima jeste li *sigurni* da hoćete da uradite to-i-to. Windows 7 je diskretniji i jednostavno vas upozorava ukoliko bi se nešto drastično moglo promeniti. Možete čak i prilagoditi nivo upozorenja programa UAC sopstvenim potrebama – od paranoičnog do opuštenog.
- ✓ **Pojednostavljene kontrole:** Za ono što ste u Visti obavljali uz pritiskanje velikog broja tastera na tastaturi ili mišu, u Windowsu 7 postićete mnogo jednostavnije. Primera radi, u Visti su se prilikom isključivanja računara prikazivale dve ikonice i strelica koja je otvarala meni sa sedam opcija. U Windowsu 7, jednim pritiskom na ikonicu Shut Down postiže se ono što je cilj većine korisnika: snima se rad, zatvaraju se programi i isključuje se računar.
- ✓ **Bolji sistem izrade rezervnih kopija:** Da bi se pojednostavila izrada rezervnih kopija na računaru, Vista je pravila rezervne kopije *svoga*, čak i ako vam je samo bila potrebna rezervna kopija nekoliko datoteka ili omotnica. Za razliku od toga, Windows 7 vam omogućava da napravite rezervnu kopiju kako svih sadržaja, tako i samo nekoliko izabраниh stavki.
- ✓ **Bolji rad na prenosnim računarima:** Vistin lenji rad nervirao je mnoge vlasnike prenosnih računara. Na velikom broju prenosnih Internet računara – ultralaganih računara namenjenih za rad na Internetu i obradu teksta – Vista nije ni mogla da radi, što je primoralo Microsoft da dvaput odlaže kraj proizvodnje Windowsa XP.

Dakle, šta Windows 7 ne nudi onima koji na njega prelaze sa Viste?

Budući da Windows 7 sadrži svakakve dopadljive stvarčice, čega ipak *nema*? Mnogo toga. Prilikom izrade Windowsa 7, Microsoft je izbacio sledeće sadržaje iz Windows Viste:

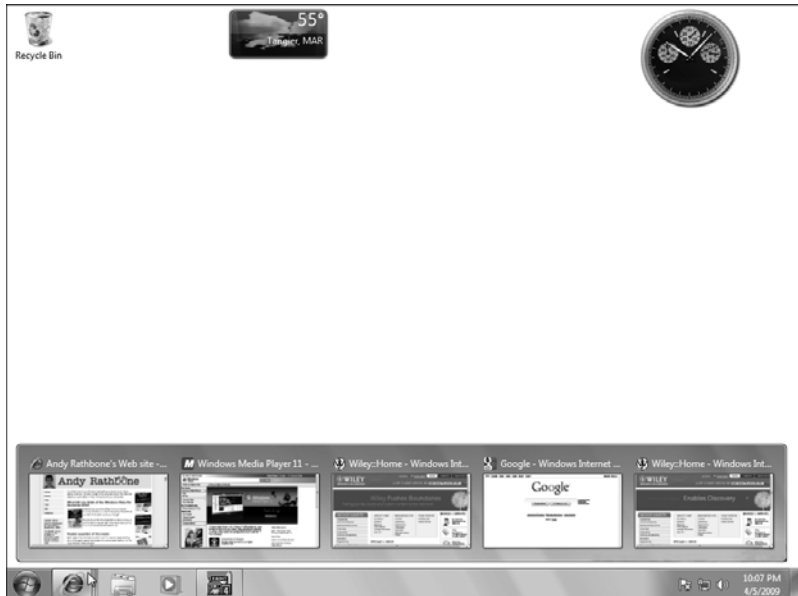
- ✓ **Besplatni programi:** Windows Mail, Windows Photo Gallery, Windows Movie Maker i Windows Calendar ne postoje u Windowsu 7. Tako je – Windows 7 ne sadrži program za elektronsku poštu. Umesto toga, Microsoft želi da preuzmete odgovarajuće programe s Weba. Programe za elektronsku poštu predstavljam u poglavlju 9, a programe za rad s fotografijama i izradu filmova u poglavlju 16. (Nažalost, u knjizi nema dovoljno mesta i za prikaz programa koji služe kao zamena za Windows Calendar.)
- ✓ **Paleta Quick Launch:** Zgodno mesto za smeštanje ikonica vaših omiljenih programa više ne postoji na paleti poslova pored menija Start. Umesto toga, Microsoft je redizajnirao paletu poslova tako da se na nju smeštaju i ikonice omiljenih programa i trenutno otvorenih programa. O paleti poslova biće više reči u poglavlju 2.
- ✓ **InkBall:** Iako vas činjenica da ove igrice više nema neće pogoditi koliko i nepostojanje programa za e-poštu, oni koji su tračili vreme „ubacujući lopticu u rupu“ nažalost to više neće imati prilike da rade.
- ✓ **Bočna traka:** Vistina bočna traka (engl. *sidebar*), na kojoj su bili smešteni programčići za praćenje kretanja na berzi, aktivnosti prijatelja, pa čak i vremenskih prilika, više ne postoji. Programčići su i dalje tu, ali sada su proizvoljno raspoređeni po radnoj površini.

Zašto bi korisnici Windowsa XP trebalo da pređu na Windows 7?

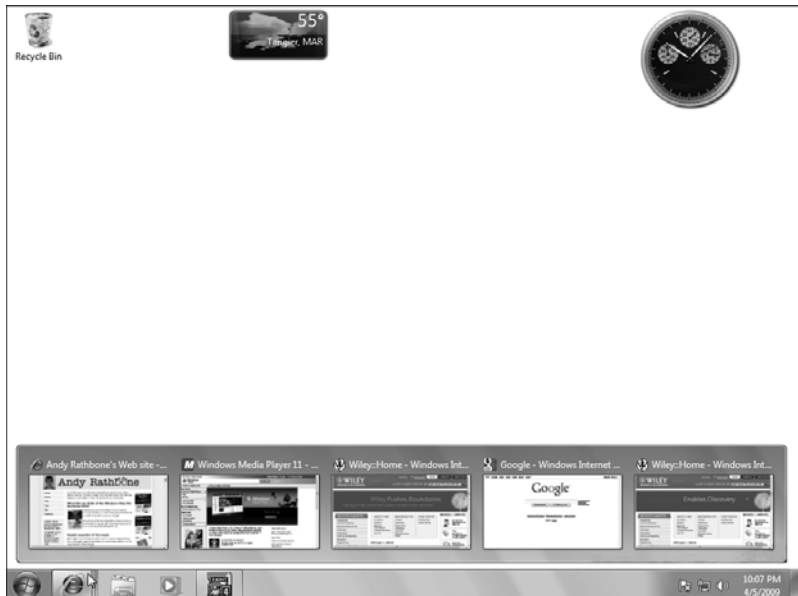
Svakih nekoliko godina, kompanija Microsoft pušta u prodaju novu verziju Windowsa. Ako ste kupili svoj PC između 2001. i 2006. godine, verovatno ste se već navikli na upravljački mehanizam Windowsa XP. Logično je postaviti zajedljivo pitanje: zašto onda uopšte instalirati Windows 7 kada Windows XP dobro funkcioniše?

Ukoliko Windows XP radi sasvim dobro, možda vam neće trebati Windows 7. Ali, budući da je vašem računaru skoro šest godina – što se smatra antikvitetom u savremenom tehničkom svetu, u Microsoftu se nadaju da će vas sledeća poboljšanja u verziji 7 naterati da izvadite kreditnu karticu iz novčanika.

- ✓ **Upisivanje podataka na DVD diskove:** Nakon više od pet godina kako su se DVD pisači pojavili na tržištu, Windows napokon može da ih upotrebi, a da ne morate koristiti neki dodatni softver (dekoder ili kodek), kao do sada. Windows 7 omogućava da kopirate datoteke i filmove na DVD i CD diskove. Program DVD Maker sakuplja vaše fotografije sa od mora i na DVD narezuje prvoklasnu prezentaciju slajdova, spremnu da je pošaljete rođacima i prijateljima.
- ✓ **Jednostavnije nalaženje datoteka:** Windows XP je zaista kilav kada treba pronaći datoteke. Na računaru s mnogo podataka na čvrstom disku, treba mu nekoliko minuta da pronađe datoteku po njenom imenu, a ukoliko tražite datoteke po ključnoj reči ili frazi, spremite se za produženi vikend. Nasuprot Windowsu XP, Windows 7 u svoje slobodno vreme, dok ne izvršava programe, indeksira svaku reč na vašem disku. Otkucajte reč iz imena datoteke ili njenog sadržaja u polje Search menija Start i Windows 7 će je naći za tren oka.
- ✓ **Novi Internet Explorer:** U Windows 7 ugrađena je verzija 8 Internet Explorera koja vam omogućava da lakše i bezbednije krstarite Webom. Zadržane su korisne funkcije iz prethodne verzije – kartično prelistavanje Web strana, RSS dokumenti i filter koji vas upozorava na potencijalno lažne Web lokacije – i ubačene su nove o kojima će biti reči u poglavlju 8.
- ✓ **Media Center:** Ovaj centar za zabavu ne samo da reprodukuje sadržaj DVD-ova i muziku, već vam omogućava da gledate televiziju na svom računaru, pa čak i da na čvrsti disk snimate emisije koje planirate da kasnije odgledate. Za snimanje TV emisija neophodno je da računar ima TV karticu. O toj vrsti nadogradnje računara detaljno govorim u svojoj knjizi *Upgrading and Fixing PCs For Dummies*, koju je objavila izdavačka kuća Wiley Publishing, Inc.
- ✓ **Paleta poslova:** U Microsoftu su potrošili neko vreme kako bi Visti dali trodimenzionalan izgled. Na novu paletu poslova u Windowsu 7 dodati su umanjeni prikazi prozora programa (slika 1-2) koji iskaču kada preko njihove ikonice predete pokazivačem miša. Na taj način lakše pronalazite izgubljen prozor programa. Pored toga, kada desnim tasterom miša pritisnete ikonicu na paleti poslova, prikazaće se dodatne informacije o njoj – istorija nedavno posećenih Web lokacija je, primera radi, prikazana na slici 1-3.

Slika 1-2:
 Nova paleta poslova u Windowsu 7 sadrži iskačuće umanjene prikaze svakog otvorenog prozora na radnoj površini.

Slika 1-3:
 Kada desnim tasterom miša pritisnete ikonicu na paleti poslova, prikazaće se dodatne informacije o njoj, uključujući listu nedavno posećenih Web lokacija u Internet Exploreru.

Može li Windows 7 da radi na mom PC-ju?

Ako Windows Vista već dobro radi na vašem računaru, verovatno će raditi i Windows 7. Zapravo, Windows 7 će se i bolje od Viste izvršavati na nekim PC računarima, uglavnom prenosnim.

Ukoliko vam računar dobro radi pod Windowsom XP, verovatno će raditi i pod Windowsom 7, ali ne baš najbolje. Kada nadogradite računar s još nekoliko stvarčica, Windows 7 će bolje funkcionisati; o tome govorim u 8. izdanju knjige *Upgrading and Fixing PCs For Dummies*. Evo liste za kupovinu:

- ✓ **Video:** Windows 7 zahteva moćnu grafiku za svoje moderne 3D mogućnosti. Grafičke kartice novije generacije koštaju oko 50 evra, i ne mogu se ugraditi u prenosne računare. Ali ukoliko grafici na vašem računaru nedostaje snaga, a vašem novčaniku novac, ne očajavajte. Windows 7 može izgledati i običnije, a vaš računar će sasvim dobro raditi i bez trodimenzionalnog prikaza.
- ✓ **Memorija:** Windows 7 obožava memoriju. Računar mora imati 1 GB memorije ili više da bi sve odlično funkcionisalo. Memoriju je jednostavno instalirati i relativno je jeftina, te zato nemojte škrtariti na tome.
- ✓ **DVD:** Za razliku od Windowsa XP koji se instalirao s kompakt diska, Windows 7 se (poput Windows Viste) nalazi na *DVD-u*, što znači da vaš računar mora imati ispravan DVD čitač kako biste mogli da ga instalirate. Ovo verovatno neće predstavljati problem za većinu računara danas, ali može isključiti neke starije prenosne računare, kao i Internet računare.

Većina programa koji su radili pod Vistom radiće i pod Windowsom 7 bez problema, pa i veliki broj programa koji su radili pod Windowsom XP. Ipak, neki stariji programi neće raditi, uključujući većinu bezbednosnih programa, kao što su antivirusni programi, zaštitne barijere (engl. *firewall*) i slični. Moraćete da proverite kod proizvođača da li možete dobiti besplatnu nadogradnju stare verzije programa.

Kupujete nov računar da biste radili u Windowsu 7? Da biste proverili koliko dobro računar izložen u radnji podržava Windows 7, pritisnite dugme Start, izaberite Control Panel, i otvorite kategoriju System and Security. U odeljku System, izaberite Check the Windows Experience Index. Windows testira konkretan PC i ocenjuje ga u opsegu od 1 (loše) to 7.9 (izvanredno).

Niste sigurni koju verziju Windowsa imate na računaru? Na meniju Start, desnim tasterom miša pritisnite ikonicu Computer i odaberite opciju Properties. U prozoru koji će se pojaviti piše koja je verzija Windowsa instalirana na vašem računaru.

Ubrzajte Windows 7 na prenosnom računaru ili starom PC-ju

I Windows Vista i Windows 7 obožavaju elegantnu grafiku, ali sve te glatke ivice i privlačne boje usporavaju prenosni računar ili stari PC. Postupite po sledećem uputstvu da biste uklonili složeni grafički prikaz i ubrzali rad Windowsa 7:

- 1. Pritisnite dugme Start, desnim tasterom miša pritisnite ikonicu Computer i izaberite opciju Properties.**

Ikonica Computer se nalazi u desnoj koloni menija Start.

- 2. Pritisnite opciju Advanced System Settings na levoj strani prozora.**

Možda ćete morati da upišete lozinku sa naloga Administrator kako biste

pristupili ovom misterioznom prozoru s podešavanjima.

- 3. U odeljku Performance pritisnite dugme Settings, zatim pritisnite dugme Adjust For Best Performance i na kraju pritisnite OK.**

Navedeni koraci vraćaju vašem sistemu izgled ranijih verzija Windowsa koje nisu imale elegantnu grafiku. Kad budete hteli da vratite uobičajen izgled Windowsa 7, ponovite ove korake, ali u koraku 3 pritisnite dugme Let Windows Choose What's Best For My Computer.

Sedam ukusa Windowsa 7

Windows XP je imao samo dve jednostavne verzije: jednu za kućne korisnike i drugu za firme. Vista je bila podeljena na pet verzija, od kojih je svaka imala drugačiju cenu i zbunjujuću grupu funkcija. Windows 7 dodatno komplikuje izbor jer se proizvodi u sedam verzija, ali su one mnogo jasnije.

Ogromna većina korisnika će verovatno odabrati verziju Windows 7 Home Premium, a većina firmi će se opredeliti za Windows 7 Professional. Ipak, u tabeli 1-1 opisujem svih sedam verzija, kako bih raščistio zbrku.

Tabela 1-1 Sedam ukusa Windowsa 7

<i>Verzija Windowsa</i>	<i>Opis</i>
Windows 7 Starter	Pojednostavljena verzija Windowsa 7 koja je namenjena uglavnom za Internet računare – male PC računare koji imaju snage samo za krstarenje Webom i jednostavnu obradu teksta.
Windows 7 Home Basic	Namenjena za zemlje u razvoju, ova verzija sadrži sve funkcije verzije Starter, ali se odlikuje boljom grafikom, omogućava zajedničko korišćenje veze sa Internetom i ima podešavanja za jače prenosne računare.
Windows 7 Home Premium	Predviđena da zadovolji potrebe većine korisnika, ova verzija sadrži programe za gledanje i snimanje TV programa na računaru, te narezivanje snimljenog video materijala na DVD diskove.

Tabela 1-1 Sedam ukusa Windowsa 7 (nastavak)

Verzija Windowsa	Opis
Windows 7 Professional	Ova verzija namenjena poslovnim korisnicima sadrži sve funkcije verzije Home Premium, i alatke koje se koriste u manjim preduzećima: na primer, dodatne funkcije za umrežavanje i slične poslovne alatke.
Windows 7 Enterprise	Microsoft prodaje ovu verziju velikim kompanijama.
Windows 7 Ultimate	Ova verzija cilja na IT stručnjake koji provode život nagnuti nad tastaturom. Ako čitate ovu knjigu, verzija Ultimate nije za vas.
Windows 7 „E“	Na Web strani www.dummies.com/cheatsheet/windows7 potražite više informacija o ovoj verziji bez čitača Weba namenjenoj evropskom tržištu.

Iako ovih sedam verzija na prvi pogled izgleda komplikovano, nije tako teško odabrati jednu od njih. Budući da je Microsoft sve verzije Windowsa 7 stavio na jedan DVD, svoju verziju možete nadograditi kad god hoćete, tako što ćete izvaditi kreditnu karticu i dobijenim ključem otključati mogućnosti jače verzije.

Za razliku od Viste, svaka verzija poseduje sve funkcije sadržane u verziji koja je za jedan nivo jednostavnija. Windows 7 Professional sadrži sve mogućnosti verzije Windows 7 Home Premium.

Evo nekoliko smernica koje će vam pomoći da odaberete potrebnu verziju:

- ✓ Ako ćete računar koristiti kod kuće, izaberite **Windows 7 Home Premium**.
- ✓ Ukoliko treba da se povezujete na domen preko radne mreže – a znaćete ako to radite – biće vam potreban **Windows 7 Professional**.
- ✓ Stručnjacima u IT industriji treba verzija **Windows 7 Ultimate** jer ona sadrži **sve** funkcije iz ostalih verzija.
- ✓ Kompjuterashi koji rade u kompanijama raspravljajte sa svojim šefovima da li im je potrebna verzija **Windows 7 Professional** ili **Windows 7 Enterprise**. Odlučite na osnovu veličine firme – mala (Windows Professional) ili velika kompanija (Windows Enterprise).

Ako imate Internet računar – mali prenosni računar – koji radi pod Windowsom 7, svoju verziju možete nadograditi i preći na moćniju verziju direktno iz menija Start.

Jeftinija verzija, **Windows 7 Home Basic**, nije dostupna na tržištu Sjedinjenih Američkih Država. Prodaje se po nižoj ceni u zemaljama u razvoju, kao što je Malezija. (To nije Microsoftov gest dobre volje, već pokušaj da se smanji piraterija.)